

BỘ CÔNG THƯƠNG
TRUNG TÂM THÔNG TIN CÔNG NGHIỆP VÀ THƯƠNG MẠI

XUẤT KHẨU THANH LONG GIẢM, CẦN NÂNG CAO
CHẤT LƯỢNG SẢN PHẨM ĐỂ GIÚP ĐẦU RA
ỔN ĐỊNH HƠN

Năm 2024

MỤC LỤC

DANH MỤC BIỂU ĐỒ, BẢNG	2
I. Đặc điểm của trái thanh long của Việt Nam	3
II. Tình hình xuất khẩu thanh long của Việt Nam trong tháng 9 và 9 tháng đầu năm 2024	5
2.1 Kim ngạch xuất khẩu	5
2.2 Thị trường xuất khẩu thanh long của Việt Nam trong 9 tháng đầu năm 2024.....	5
III. Triển vọng xuất khẩu trái thanh long của Việt Nam trong thời gian tới	8
3.1 Dung lượng thị trường nhập khẩu thanh long của Trung Quốc	8
3.1.1 Diễn biến giá bình quân nhập khẩu thanh long của Trung Quốc.....	8
3.1.2 Cơ cấu nguồn cung	10
3.2 Dự báo xuất khẩu thanh long trong thời gian tới	11
IV. Tiêu chuẩn nhập khẩu thanh long của một số thị trường	13

DANH MỤC BIỂU ĐỒ, BẢNG

Biểu đồ

Biểu đồ 1: Kim ngạch xuất khẩu thanh long của Việt Nam qua các tháng giai đoạn 2022 – 2024 (<i>ĐVT: Triệu USD</i>)	5
Biểu đồ 2: Trung Quốc nhập khẩu thanh long giai đoạn 2022 – 2024	8
Biểu đồ 3: Diễn biến giá NKBQ thanh long của Trung Quốc	9

Bảng

Bảng 1: Thị trường xuất khẩu thanh long của Việt Nam trong tháng 9 và 9 tháng đầu năm 2024.....	6
Bảng 2: Giá NKBQ thanh long của Trung Quốc từ các thị trường trong tháng 9 và 9 tháng đầu năm 2024.....	9
Bảng 3: Nguồn cung thanh long cho Trung Quốc trong tháng 9 và 9 tháng đầu năm 2024....	10
Bảng 4: Tiêu chuẩn xuất khẩu trái thanh long tươi vào Trung Quốc.....	13

I. Đặc điểm của trái thanh long của Việt Nam

Thanh long được xác định là cây trồng chủ lực, mang lại hiệu quả kinh tế cao cho nhiều địa phương của Việt Nam. Ngoài các địa phương có diện tích trồng thanh long lớn của cả nước như: tỉnh Bình Thuận (29.000 ha); tỉnh Long An (11.000 ha) và tỉnh Tiền Giang (8.000 ha), chiếm 93,6% diện tích và 95,5% sản lượng cả nước, trái thanh long đã được trồng thử nghiệm và phát triển tại nhiều địa phương miền Bắc.

Tại tỉnh Lạng Sơn, nhận thấy tiềm năng phát triển thanh long rất lớn, tỉnh đã chuyển giao thành công kỹ thuật trồng, chăm sóc cây thanh long ruột đỏ tại một số huyện trên địa bàn. Trung tâm Ứng dụng phát triển khoa học công nghệ và đo lường chất lượng sản phẩm tỉnh Lạng Sơn đã tiến hành nghiên cứu và đưa cây thanh long ruột đỏ vào trồng tại vườn thực nghiệm theo phương pháp hữu cơ để xem mức độ phù hợp trong sinh trưởng và phát triển của cây với đồng đất thành phố Lạng Sơn. Kết quả rất khả quan, sau 3 năm trồng thực nghiệm, đến nay cây thanh long ruột đỏ đã cho những trái ngọt vụ đầu tiên.

Theo Trung tâm Ứng dụng phát triển khoa học công nghệ và đo lường chất lượng sản phẩm tỉnh Lạng Sơn, vụ đầu tiên, thu hoạch trái thanh long ruột đỏ được trồng tại vườn thực nghiệm đạt khoảng 500 – 700g/quả, bắt đầu từ tháng 7 đến giữa tháng 9/2022. Thanh long ruột đỏ được trồng hữu cơ, quả sạch, đảm bảo yêu cầu về màu sắc, độ ngọt và kích thước của quả.

Nhận thấy mô hình trồng thanh long ruột đỏ còn nhiều tiềm năng, tỉnh Lạng Sơn đã nhân rộng ra nhiều địa phương trên địa bàn, nhất là các huyện miền núi, vùng sâu, vùng xa.

Huyện Bình Gia, một trong những huyện nằm trong danh mục địa bàn ưu tiên thực hiện chương trình phát triển thương mại miền núi, vùng sâu, vùng xa và hải đảo. Ngoài việc mở rộng diện tích, người dân trên địa bàn huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn còn rất chú trọng nâng cao năng suất, chất lượng và giá trị sản phẩm.

Hiện, diện tích trồng thanh long trên địa bàn huyện Bình Gia đạt trên 16 ha, với gần 200 hộ trồng. Trong đó, diện tích trồng thanh long ruột đỏ tập trung chủ yếu tại thị trấn Bình Gia và các xã Tân Văn, Hoàng Văn Thụ, với hơn 10 ha đã cho thu hoạch, sản lượng trung bình đạt 150 tấn/năm.

Để hỗ trợ người dân phát triển cây thanh long, từ nguồn vốn sự nghiệp nông nghiệp, Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn huyện đã hỗ trợ 1.249 cột trụ cho các hộ trồng thanh long để nhân rộng diện tích. Từ năm 2020 đến nay, từ nguồn vốn chương trình xây dựng nông thôn mới, huyện đã hỗ trợ 3.796 cột trụ và lắp đặt 3 hệ thống tưới tiết kiệm cho bà con trồng thanh long. Nhận thấy phát triển cây thanh long là hướng đi đúng đắn, năm 2021, Ủy ban nhân dân huyện Bình Gia đã chỉ đạo các cơ quan chuyên môn triển khai dự án mở rộng diện tích trồng thanh long và sản xuất thanh long theo tiêu chuẩn VietGAP với tổng kinh phí 1,5 tỷ đồng.

Mặc dù thanh long không phải cây bản địa, nhưng đã được người dân trồng và chăm sóc, thuần hóa nên cây sinh trưởng, phát triển tốt và cho quả có chất lượng cao. Khoảng 3 năm trở lại đây, Ủy ban nhân dân huyện quan tâm, hỗ trợ người dân mở rộng diện tích, tập huấn kỹ thuật chăm sóc, hình thành các vườn chuyên canh thanh long. Năm 2020, sản phẩm thanh long Bình Gia được công nhận nhãn hiệu tập thể. Đây là bước ngoặt mở ra triển vọng cho thanh long Bình Gia, tạo niềm tin để người dân đầu tư mở rộng sản xuất, nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm.

Để đạt được kết quả trên, huyện Bình Gia đã khuyến khích người dân chủ động học hỏi, tích lũy kinh nghiệm trồng, chăm sóc cây thanh long. Đồng thời, Ủy ban nhân dân huyện chỉ đạo các xã, thị trấn phối hợp với các phòng chuyên môn của huyện tổ chức từ 1 đến 2 lớp tập huấn; cấp phát 200 bộ tài liệu về kỹ thuật trồng và chăm sóc cây để người dân áp dụng vào sản xuất.

Để mở rộng diện tích, nâng cao sản lượng, chất lượng và đầu ra ổn định cho trái thanh long, cơ quan chuyên môn của huyện đã vận động thành lập các

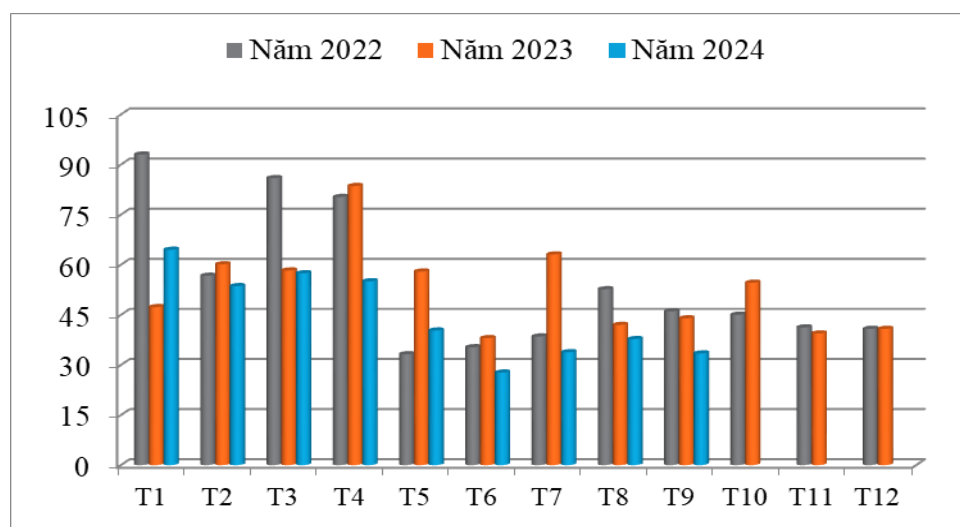
tổ hợp tác trồng thanh long nhằm hình thành vùng chuyên canh cây thanh long, gắn với liên kết tiêu thụ sản phẩm. Theo định hướng của huyện, đến năm 2025, diện tích trồng thanh long trên địa bàn huyện Bình Gia sẽ tăng lên khoảng 50 ha.

II. Tình hình xuất khẩu thanh long của Việt Nam trong tháng 9 và 9 tháng đầu năm 2024

2.1 Kim ngạch xuất khẩu

Thống kê sơ bộ từ số liệu của Tổng cục Hải quan cho thấy, tháng 9/2024, kim ngạch xuất khẩu thanh long các loại (dạng tươi, đông lạnh, sấy khô, nước ép) của Việt Nam đạt 33,42 triệu USD, giảm 11,4% so với tháng 8/2024 và giảm 23,9% so với tháng 9/2023. Tính chung 9 tháng đầu năm 2024, kim ngạch xuất khẩu thanh long các loại (dạng tươi, đông lạnh, sấy khô, nước ép) đạt 403,37 triệu USD, giảm 18,4% so với cùng kỳ năm ngoái.

Biểu đồ 1: Kim ngạch xuất khẩu thanh long của Việt Nam qua các tháng giai đoạn 2022 – 2024 (ĐVT: Triệu USD)

Nguồn: Tính toán từ số liệu của Tổng cục Hải quan

2.2 Thị trường xuất khẩu thanh long của Việt Nam trong 9 tháng đầu năm 2024

9 tháng đầu năm 2024, Việt Nam xuất khẩu thanh long sang thị trường Trung Quốc đạt 265,59 triệu USD, giảm 31,2% so với cùng kỳ năm ngoái, tỷ trọng chiếm 65,84% tổng kim ngạch xuất khẩu thanh long của cả nước. Do đó,

tốc độ xuất khẩu thanh long sang thị trường Trung Quốc giảm đã tác động tiêu cực lên hoạt động xuất khẩu mặt hàng này.

Trong bối cảnh xuất khẩu thanh long sang thị trường Trung Quốc giảm mạnh, Việt Nam vẫn khai thác tốt các thị trường tiềm năng khác, tốc độ xuất khẩu tăng trong 9 tháng đầu năm 2024, gồm: Ấn Độ (tăng 25,9%); Mỹ (tăng 47,2%); Hàn Quốc (tăng 26,8%); UAE (tăng 35,5%); Thái Lan (tăng 10,7%); Hà Lan (tăng 8,3%); Canada (tăng 37,7%); Australia (tăng 45,9%)... Tuy nhiên, tốc độ xuất khẩu thanh long các loại sang các thị trường trên có dấu hiệu chững lại.

Bảng 1: Thị trường xuất khẩu thanh long của Việt Nam trong tháng 9 và 9 tháng đầu năm 2024

Thị trường	Tháng 9/2024 (Nghìn USD)	So với tháng 8/2024 (%)	So với tháng 9/2023 (%)	9 tháng năm 2024 (Nghìn USD)	So với cùng kỳ năm ngoái (%)	Tỷ trọng (%)	
						9 tháng năm 2024	9 tháng năm 2023
Tổng	33.420	-11,4	-23,9	403.367	-18,4	100,00	100,00
Trung Quốc	18.606	-21,3	-37,7	265.591	-31,2	65,84	78,12
Ấn Độ	4.463	135,9	2,4	30.096	25,9	7,46	4,84
Mỹ	3.268	-17,4	1,0	28.033	47,2	6,95	3,85
Hàn Quốc	1.205	6,5	14,4	13.481	26,8	3,34	2,15
UAE	1.003	30,2	-1,4	10.329	35,5	2,56	1,54
Thái Lan	592	-29,5	-21,3	8.289	10,7	2,05	1,51
Hà Lan	439	-57,1	-12,6	6.891	8,3	1,71	1,29
Hồng Kông	638	-6,8	-11,8	6.770	-2,2	1,68	1,40
Canada	555	-17,4	10,5	6.476	37,7	1,61	0,95
Australia	804	-25,8	33,0	6.170	45,9	1,53	0,86
Singapore	586	32,8	73,6	4.767	21,2	1,18	0,80
Nhật Bản	213	-20,7	11,2	3.100	-1,2	0,77	0,63
Malaysia	296	47,1	162,9	2.161	52,2	0,54	0,29
Pháp	77	-13,7	-32,0	1.982	18,6	0,49	0,34
Anh	69	-61,0	-3,1	1.879	114,3	0,47	0,18
Đức	12	-93,2	-89,0	1.431	110,6	0,35	0,14
New Zealand	212	65,5	321,7	950	63,7	0,24	0,12
Nga	112	-16,7	1.171,9	680	-29,1	0,17	0,19
Lào	67	-38,3	-19,5	572	5,2	0,14	0,11
Ả Rập Xê út	29	-36,3	-11,6	535	187,2	0,13	0,04
Séc	70	21,5	85,0	497	20,2	0,12	0,08
Philippin	14	-62,8	74,8	368	120,1	0,09	0,03
Bỉ	34	-27,7		268	139,4	0,07	0,02
Kazakhstan				216	-76,5	0,05	0,19
Tây Ban Nha	4		-19,6	212	161,1	0,05	0,02
Ba Lan	9	-50,4	-38,7	208	89,8	0,05	0,02
Qata	11	35,8	-46,6	178	30,5	0,04	0,03

Thị trường	Tháng 9/2024 (Nghìn USD)	So với tháng 8/2024 (%)	So với tháng 9/2023 (%)	9 tháng năm 2024 (Nghìn USD)	So với cùng kỳ năm ngoái (%)	Tỷ trọng (%)	
						9 tháng năm 2024	9 tháng năm 2023
Đài Loan				167	213,8	0,04	0,01
Bangladet				136	-65,6	0,03	0,08
Campuchia	1			108	21,2	0,03	0,02
Thổ Nhĩ Kỳ				80	278,4	0,02	0,00
Chilê				63	-60,3	0,02	0,03
Israel	19		889,5	57	117,2	0,01	0,01
Baren				50	-4,6	0,01	0,01
Lítva				48	407,7	0,01	0,00
Li Băng				48	171,2	0,01	0,00
Oman				45	-23,0	0,01	0,01
Kô-eot				43	98,0	0,01	0,00
Italia				41	342,3	0,01	0,00
Côlômbia				34		0,01	0,00
Nam Phi				33	361,8	0,01	0,00
Na Uy	5		48,2	33	276,5	0,01	0,00
Gioocdani				30		0,01	0,00
Irắc				24	158,7	0,01	0,00
Thụy Sĩ	1	20,0		23	8,1	0,01	0,00
Maldives	1			21	-64,7	0,01	0,01
Rumani	6			16		0,00	0,00
Trinidad & Tobago				8		0,00	0,00
Kyrgyzstan				7		0,00	0,00
Croatia				7		0,00	0,00
Papua New Guinea				7	-95,0	0,00	0,03
Estonia				7	22,1	0,00	0,00
Achentina				4	-6,1	0,00	0,00
Bồ Đào Nha				4		0,00	0,00
Puerto Rico				3	-33,7	0,00	0,00
Môritiutx				3	38,2	0,00	0,00
Công Gô				3		0,00	0,00
Pakixtan	1	-46,9		3		0,00	0,00
Ai Len				2		0,00	0,00
Phần Lan				2	-75,6	0,00	0,00
Đông Timo				2		0,00	0,00
Panama				2		0,00	0,00
Iran				2	-54,6	0,00	0,00
Armenia				1		0,00	0,00
Northern Mariana Islands				1		0,00	0,00
Slovenia				1		0,00	0,00
Bờ Biển Ngà	1			1		0,00	0,00
Mông Cổ				1		0,00	0,00
American Samoa				1		0,00	0,00
Xâysen				1		0,00	0,00

Nguồn: Tính toán từ số liệu của Tổng cục Hải quan

III. Triển vọng xuất khẩu trái thanh long của Việt Nam trong thời gian tới

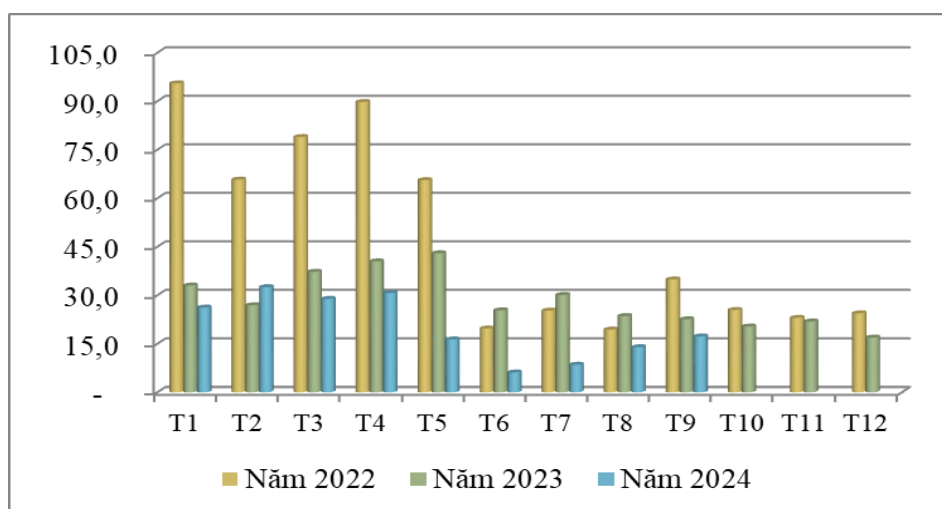
3.1 Dung lượng thị trường nhập khẩu thanh long của Trung Quốc

Trung Quốc là thị trường có nhu cầu nhập khẩu thanh long lớn trên thế giới, đồng thời cũng là thị trường xuất khẩu truyền thống của Việt Nam.

Theo số liệu thống kê từ Cơ quan Hải quan Trung Quốc, 9 tháng đầu năm 2024, thị trường này nhập khẩu thanh long đạt 282.385 tấn, trị giá 265,5 triệu USD, tăng 56,4% về lượng và tăng 61,5% về trị giá so với cùng kỳ năm ngoái. Tính riêng tháng 9/2024, Trung Quốc nhập khẩu thanh long đạt 22.597 tấn, trị giá 18,64 triệu USD, tăng 62% về lượng và tăng 69,2% về trị giá so với tháng 8/2024, tăng 38,8% về lượng và tăng 19,6% về trị giá so với tháng 9/2023.

Biểu đồ 2: Trung Quốc nhập khẩu thanh long giai đoạn 2022 – 2024

(ĐVT: nghìn tấn)

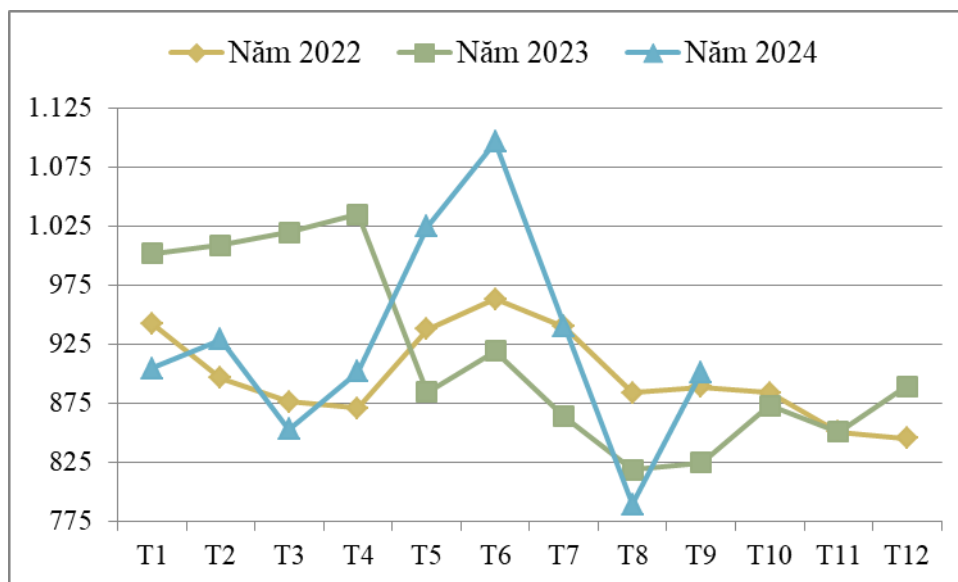
Nguồn: Cơ quan Hải quan Trung Quốc

3.1.1 Diễn biến giá bình quân nhập khẩu thanh long của Trung Quốc

Tháng 9/2024, giá bình quân nhập khẩu thanh long vào Trung Quốc đạt mức 824,9 USD/tấn, tăng 4,5% so với tháng trước, nhưng giảm 8,5% so với cùng kỳ năm ngoái. Tính chung 9 tháng đầu năm 2024, giá bình quân nhập khẩu

thanh long vào Trung Quốc đạt mức 940,2 USD/tấn, tăng 3,3% so với cùng kỳ năm 2023.

Biểu đồ 3: Diễn biến giá bình quân nhập khẩu thanh long vào Trung Quốc giai đoạn 2022 – 2024 (ĐVT: USD/tấn)

Nguồn: Cơ quan Hải quan Trung Quốc

Giá bình quân nhập khẩu thanh long của Trung Quốc từ Việt Nam đạt mức 824,2 USD/tấn trong tháng 9/2024, tăng 8,3% so với tháng 8/2024, nhưng giảm 6,1% so với tháng 9/2023. Tính chung 9 tháng đầu năm 2024, giá bình quân nhập khẩu thanh long của Trung Quốc từ Việt Nam đạt mức 938,8 USD/tấn, tăng 4,1% so với cùng kỳ năm ngoái.

Đáng chú ý, giá bình quân nhập khẩu thanh long của Trung Quốc từ thị trường Ecuador đạt mức rất cao, lên đến 10.586,9 USD/tấn, tăng 26,7%; từ thị trường Đài Loan đạt 2.656,3 USD/tấn.

Bảng 2: Giá bình quân nhập khẩu thanh long vào Trung Quốc từ các thị trường trong tháng 9 và 9 tháng đầu năm 2024

Thị trường	Tháng 9/2024 (USD/tấn)	So với tháng 8/2024 (%)	So với tháng 9/2023 (%)	9 tháng năm 2024 (USD/tấn)	So với cùng kỳ năm ngoái (%)
Tổng	824,9	4,5	-8,5	940,2	3,3
<i>Việt Nam</i>	824,2	8,3	-6,1	938,8	4,1

Thị trường	Tháng 9/2024 (USD/tấn)	So với tháng 8/2024 (%)	So với tháng 9/2023 (%)	9 tháng năm 2024 (USD/tấn)	So với cùng kỳ năm ngoái (%)
Ecuador				10.586,9	26,7
Đài Loan	3.391,9			2.656,3	

Nguồn: Cơ quan Hải quan Trung Quốc

3.1.2 Cơ cấu nguồn cung

Theo số liệu thống kê của Cơ quan Hải quan Trung Quốc, tháng 9/2024, nhập khẩu thanh long của thị trường này từ Việt Nam đạt 22.529 tấn, trị giá 18,62 triệu USD, tăng 62,6% về lượng và tăng 76% về trị giá so với tháng 8/2024, tăng 31,1% về lượng và tăng 23,1% về trị giá so với tháng 9/2023. Lũy kế 9 tháng đầu năm 2024, Trung Quốc nhập khẩu thanh long từ Việt Nam đạt 282.332 tấn, trị giá trên 265 triệu USD, tăng 56,5% về lượng và tăng 62,9% về trị giá so với cùng kỳ năm 2023.

9 tháng đầu năm 2024, Trung Quốc cũng nhập khẩu thanh long từ Ecuador và thị trường Đài Loan, tuy nhiên, lượng nhập khẩu đạt mức thấp, lần lượt 41 tấn và 11 tấn, về trị giá lần lượt là 431 nghìn USD và 30 nghìn USD.

Từ số liệu thống kê trên có thể thấy, hiện Việt Nam vẫn là nguồn cung thanh long lớn nhất, chiếm lợi thế cạnh tranh tại thị trường Trung Quốc.

Bảng 3: Nguồn cung thanh long cho Trung Quốc trong tháng 9 và 9 tháng đầu năm 2024

(ĐVT: Lượng; tấn; Trị giá; nghìn USD)

Thị trường	Tháng 9/2024		So với tháng 8/2024 (%)		So với tháng 9/2023 (%)		9 tháng năm 2024		So với cùng kỳ năm ngoái (%)	
	Lượng	Trị giá	Lượng	Trị giá	Lượng	Trị giá	Lượng	Trị giá	Lượng	Trị giá
Tổng	22.597	18.640	62,0	69,2	30,8	19,6	282.385	265.504	56,4	61,5
<i>Việt Nam</i>	<i>22.592</i>	<i>18.621</i>	<i>62,6</i>	<i>76,0</i>	<i>31,1</i>	<i>23,1</i>	<i>282.333</i>	<i>265.043</i>	<i>56,5</i>	<i>62,9</i>
Ecuador							41	431	-79,9	-74,5
Đài Loan	5	18					11	30		

Nguồn: Cơ quan Hải quan Trung Quốc

3.2 Dự báo xuất khẩu thanh long trong thời gian tới

Từ kết quả phân tích trên có thể thấy, Trung Quốc vẫn là thị trường xuất khẩu trái thanh long chủ lực của Việt Nam. Xuất khẩu thanh long của Việt Nam sang một số thị trường như Ấn Độ, Nhật Bản, Hàn Quốc, EU, châu Mỹ... dù tăng trưởng, song trị giá vẫn ở mức thấp. Do đó, trong ngắn hạn, xuất khẩu thanh long của Việt Nam vẫn phụ thuộc phần lớn vào nhu cầu của thị trường Trung Quốc.

Việc các quốc gia như Trung Quốc, Ấn Độ, Mexico đã trồng thành công cây thanh long, khiến xuất khẩu thanh long của Việt Nam chịu sự cạnh tranh gay gắt trên thị trường thế giới và tại thị trường Trung Quốc. Năm 2021, Trung Quốc công bố đạt sản lượng 1,6 triệu tấn thanh long, cao hơn Việt Nam và trở thành nước có diện tích trồng thanh long lớn nhất thế giới.

Ngoài ra, các tiêu chuẩn xuất khẩu chính ngạch đối với trái thanh long của Việt Nam sang Trung Quốc ngày càng cao, triển vọng xuất khẩu mặt hàng này thời gian tới sẽ đối mặt với khó khăn.

Đồng thời, với việc Trung Quốc mở rộng diện tích, cùng với mức tăng sản lượng thanh long của nhiều nước khác (Thái Lan, Philippines, Mỹ, Nhật Bản, Úc...), nên sẽ ảnh hưởng lớn đến xuất khẩu thanh long của Việt Nam. Trong bối cảnh nguồn cung thanh long thế giới được bổ sung, nếu Việt Nam tiếp tục tăng diện tích, trong khi chất lượng không đáp ứng tiêu chuẩn của các nước nhập khẩu sẽ ảnh hưởng đến khả năng cạnh tranh của loại trái cây này trên thị trường thế giới.

Sau 10 năm, diện tích trồng thanh long của Trung Quốc đã vượt Việt Nam. Theo thống kê, diện tích trồng thanh long của Trung Quốc đã tăng trưởng nhanh chóng kể từ năm 2011. Năm 2021, diện tích trồng thanh long của quốc gia này đã vượt 67.000 ha, tăng hơn 19 lần chỉ sau 10 năm với sản lượng 1,6 triệu tấn/năm.

Sự tăng trưởng ồ ạt của thanh long Trung Quốc khiến lượng nhập khẩu từ thị trường Việt Nam giảm đáng kể. Hiện nay, thanh long Trung Quốc chủ yếu

được phân bố ở Quảng Tây, Quảng Đông, Quý Châu, Vân Nam, Hải Nam và các vùng khác. Quảng Tây và Quảng Đông là 2 vùng trồng chính, chiếm khoảng 70% diện tích. Trong đó, Nam Ninh (Quảng Tây) là địa phương có sản lượng hàng năm đạt hơn 430.000 tấn, chiếm khoảng 1/5 tổng diện tích trồng thanh long của quốc gia này.

Ngoài việc phải cạnh tranh với trái thanh long nội địa Trung Quốc, thanh long Việt Nam phải cạnh tranh với sản phẩm từ các nước sản xuất khác.

Ngày 23/5/2020, Cơ quan Hải quan Trung Quốc đã thông báo một số loại thanh long tươi từ Indonesia được phép nhập khẩu vào Trung Quốc do đáp ứng các yêu cầu vệ sinh kiểm dịch tăng cường. Các loại trái cây được phê duyệt lần này là thanh long ruột tím, thanh long ruột đỏ và thanh long ruột trắng. Theo thông báo, việc phân loại, chế biến, đóng gói, bảo quản và vận chuyển thanh long tới Trung Quốc phải được kiểm tra bởi Cơ quan Kiểm dịch Thực phẩm Indonesia hoặc các cá nhân được tổ chức này ủy quyền.

Mặc dù thanh long không phải là loại trái cây bản địa của Indonesia, nhưng diện tích trồng thanh long tại nước này từ năm 2000 đến nay ngày càng tăng. Sản xuất thanh long hiện bao phủ gần như toàn bộ các vùng trên cả nước, trong đó Jember, Pasuruan, Malang, Lumajang và Banyuwangi tại East Java là các vùng sản xuất chính.

Phần lớn thanh long của Indonesia được tiêu dùng nội địa và phần còn lại được xuất khẩu. Những người trồng thanh long Indonesia có thể cung cấp cho thị trường gần như quanh năm, với thanh long ruột đỏ là loại được trồng phổ biến nhất và được người tiêu dùng nội địa ưa chuộng.

Với việc Cơ quan Hải quan Trung Quốc mới cấp phép cho thanh long tươi của Indonesia nhập khẩu vào thị trường này sẽ khiến cho trái thanh long Việt Nam không còn ưu thế “một mình một chợ” nữa.

Bên cạnh Indonesia, Campuchia cũng đang nỗ lực đẩy mạnh tiếp cận thị trường Trung Quốc đối với trái thanh long.

IV. Tiêu chuẩn nhập khẩu thanh long của một số thị trường

Thanh long nằm trong nhóm trái cây xuất khẩu chủ lực của Việt Nam, ghi nhận mức cao kỷ lục gần 1,3 tỷ USD vào năm 2018. Tuy nhiên, trong vài năm trở lại đây, xuất khẩu trái thanh long liên tục giảm. Nguyên nhân chính là do thị trường xuất khẩu thanh long truyền thống của nước ta là thị trường Trung Quốc giảm nhập khẩu và các thị trường xuất khẩu khác dung lượng nhập khẩu chưa nhiều.

Bảng 4: Tiêu chuẩn xuất khẩu trái thanh long tươi vào Trung Quốc

Các tiêu chuẩn chất lượng	Tiêu chuẩn
Trạng thái bên ngoài	Thanh long tươi, vỏ đỏ, ruột trắng
	Số lượng tai bị gãy ≤ 3 tai/trái, tai màu xanh tới vàng xanh, xanh tươi
	Không chấp nhận nguyên liệu có tai gãy sát vào trái
	Cuống trái phải được cắt sát
	Họng trái phải được làm sạch
Màu sắc của vỏ, độ chín	Độ chín của trái đạt màu từ 4-6 theo tiêu chuẩn
	Khoảng 75% màu đỏ đậm xuất hiện trên bề mặt vỏ trái cây, các tai màu xanh
	Khoảng 90% trên bề mặt vỏ là màu hồng với 1 số điểm loang lổ màu xanh, các tai chuyển từ vàng xanh thành xanh tươi
	Khoảng 95% trên bề mặt vỏ là hồng tươi với 1 số điểm màu xanh, các tai chuyển từ vàng xanh thành xanh tươi
Khối lượng	Đảm bảo đủ khối lượng
	S: 300 – 380g
	M: 381 – 460g
	L: 461 – 600g
Tỷ lệ phần không sử dụng	Khoảng 40% khối lượng trái (Bao gồm vỏ trái, cuống trái, tai trái).
Trạng thái bên trong	Ruột trắng, hạt đen, thịt quả rắn chắc

Nguồn: Cơ quan Hải quan Trung Quốc

Đối với thị trường EU, hiện Việt Nam đã khai thác khá tốt nhiều thị trường thành viên EU, kim ngạch xuất khẩu tăng trưởng khả quan. Tuy nhiên, trị giá xuất khẩu thanh long của nước ta sang EU vẫn còn ở mức thấp, chưa tương xứng với tiềm năng phát triển của ngành.

Yếu tố chủ quan dẫn đến xuất khẩu thanh long của Việt Nam sang EU chưa đạt được hiệu quả mong muốn. Hiện quy mô sản xuất nhỏ lẻ của người dân là chủ yếu, tổ chức liên kết còn yếu, chưa hiệu quả nên khó khăn trong kiểm soát chất lượng, an toàn thực phẩm.

Biến đổi khí hậu; sự phát sinh, phát triển của nhiều loại sâu bệnh hại cùng với giá vật tư phân bón tăng cao ảnh hưởng đến đầu tư sản xuất, giá thành, an toàn thực phẩm và sức cạnh tranh.

Liên kết sản xuất giữa doanh nghiệp và người dân chưa bền vững, chưa có nhiều doanh nghiệp tham gia vào chuỗi liên kết để đáp ứng tiêu chuẩn xuất khẩu sang các thị trường lớn, khó tính.

Hệ thống cơ sở sơ chế, đóng gói và kho bảo quản tiên tiến, sản phẩm chế biến sâu còn thiếu, hạn chế về công nghệ.

Yếu tố bên ngoài khiến xuất khẩu thanh long của Việt Nam sang EU còn hạn chế, ngoài nhu cầu tiêu thụ chưa cao, thì việc yêu cầu về chất lượng, an toàn thực phẩm (ATTP), mẫu mã thanh long quả tươi xuất khẩu ngày càng nghiêm ngặt.

Kiểm soát dư lượng thuốc bảo vệ thực vật tại EU là một trong những tiêu chuẩn nghiêm ngặt nhất thế giới, danh mục kiểm soát khác với các thị trường khác, kết hợp với tiêu chuẩn riêng từ nhà nhập khẩu là những thách thức lớn. Riêng đối với trái thanh long, quy định EC No396/2002 yêu cầu kiểm nghiệm tối thiểu 510 hoạt chất, trong đó có 332 hoạt chất đang sử dụng ngưỡng MRL (dư lượng tối đa cho phép) ở dạng mặc định là 0.01mg/kg. Trong đó, có 3 nhóm hoạt chất được tăng cường quan tâm, kiểm soát và đặc biệt quan tâm là Dithiocarbamate, Phenthoate, Quinalphos.

Ngày 12/6/2024, Ủy ban Châu Âu đã đăng công báo Quy định số 2024/1662 về rà soát áp dụng các biện pháp tăng cường kiểm tra bổ sung, biện pháp khẩn cấp quản lý nhập khẩu hàng nông sản, thực phẩm từ các nước thứ 3 vào EU theo quy định 2019/1973.

Cụ thể, EU áp dụng tăng tần suất kiểm tra tại biên giới đối với thanh long từ 20% lên 30%, đồng thời kèm theo các lô hàng là giấy chứng nhận an toàn thực phẩm và kết quả phân tích kiểm nghiệm về dư lượng thuốc bảo vệ thực vật tồn dư trong sản phẩm (thanh long vẫn nằm trong Phụ lục II của quy định và tăng tần suất kiểm tra từ 20% lên 30%).

✓ Thanh long (tươi hoặc đông lạnh) từ Việt Nam nằm trong Phụ lục II và bị áp dụng điều kiện đặc biệt khi nhập khẩu vào EU do dư lượng thuốc bảo vệ thực vật với tần suất kiểm tra thực tế và tính hợp lệ của hồ sơ là 10%. Mọi lô hàng thanh long từ Việt Nam đều phải có chứng nhận chính thức theo mẫu nêu trong Phụ lục IV (“chứng nhận chính thức”) của Quy định (EU) 2021/608.

✓ Kết quả lấy mẫu và phân tích an toàn thực phẩm đi kèm theo từng lô thanh long của Việt Nam đều phải có số liệu về dư lượng của ít nhất các loại thuốc nêu trong chương trình kiểm soát được phê duyệt theo Điều 29(2) của Quy định (EC) 396/2005 liên quan đến MRL của thuốc bảo vệ thực vật trên thực phẩm có nguồn gốc thực vật, có thể phân tích bằng phương pháp đa dư lượng theo GC-MS và LC-MS và dư lượng Dithiocarbamates (dithiocarbamates được thể hiện là CS2, bao gồm maneb, mancozeb, metiram, propineb, thiram và ziram), Phenthoate và Quinalphos. Căn cứ kết quả lấy mẫu và phân tích của phòng thí nghiệm đã được công nhận, Cục Bảo vệ thực vật sẽ cấp “chứng nhận chính thức” dưới dạng “Thông báo kết quả kiểm tra thực phẩm có nguồn gốc thực vật xuất khẩu” cho từng lô thanh long sẽ xuất khẩu sang EU.

Đây được cho là nguyên nhân chính khiến trái thanh long Việt Nam chưa tạo được lợi thế cạnh tranh tại EU. Bởi trái thanh long tươi xuất khẩu sang EU, thời gian để lấy mẫu, kiểm nghiệm theo tần suất 30% vào khoảng 4 ngày. Điều này trực tiếp ảnh hưởng tới quá trình tiêu thụ, sức cạnh tranh của sản phẩm thanh long tại châu Âu.

Trong trường hợp nếu xuất khẩu bằng đường biển, doanh nghiệp rất khó đảm bảo chất lượng thanh long. Trước đây, vận chuyển tới châu Âu mất khoảng

20 - 25 ngày. Trong khi thời gian bảo quản tối đa của thanh long, tính từ lúc thu hoạch, là khoảng 6 tuần - tương đương 40 ngày. Bởi nguyên nhân này, doanh nghiệp xuất thanh long sang EU từ đầu năm 2022 hầu hết vận chuyển bằng đường hàng không.

Nếu 1 container chở khoảng 6 - 7 tấn thanh long, khi đi đường biển sang châu Âu sẽ tốn chi phí khoảng 20.000 USD. Tính trung bình, cước vận chuyển của 1 kg thanh long tươi khoảng 2 - 3 USD. Tuy nhiên, nếu đi đường hàng không, giá cước hiện tăng lên tận 10 USD/kg - cao gấp 4 - 5 lần mức cũ.

Từ ngày 1/8/2020, Hiệp định thương mại tự do giữa Việt Nam và EU (EVFTA) chính thức có hiệu lực. Nhiều dòng thuế, đặc biệt với các sản phẩm nông sản, trở về 0%. Dù vậy, mức ưu đãi về thuế không đủ để doanh nghiệp bù đắp chi phí bị đội lên thời gian qua.

Dù có rất nhiều thách thức, thị trường EU không chỉ Hà Lan mà các nước thuộc Tây Âu, Đông Âu cũng có tiềm năng xuất khẩu lớn cho trái thanh long của Việt Nam. So với nhiều thị trường, EU đòi hỏi tiêu chuẩn kỹ thuật rất cao. Đại đa số khách hàng yêu cầu đáp ứng Global GAP, CSR, yêu cầu về kiểm nghiệm, chứng thư y tế... Tuy nhiên, hàng rào tiêu chuẩn tại EU không phải để ngăn khả năng tăng xuất khẩu của thanh long cũng như nông sản Việt Nam mà mở ra cơ hội cùng phát triển, xuất khẩu bền vững khi các nhà sản xuất tại Việt Nam đáp ứng đúng yêu cầu.

Giải pháp giúp trái thanh long của Việt Nam thâm nhập sâu, rộng hơn tại thị trường EU là: Phải tuân thủ các tiêu chuẩn kỹ thuật, điểm chính là kiểm soát dư lượng thuốc bảo vệ thực vật; ổn định chất lượng sản phẩm; có chương trình cung ứng đáng tin cậy, không bị ngưng khi đã ký thoả thuận cung ứng dài hạn...

Để thâm nhập thị trường EU đối với sản phẩm nông sản, vấn đề vệ sinh an toàn thực phẩm được liệt vào danh mục hàng đầu. Trong đó, vấn đề truy xuất nguồn gốc được khách hàng quan tâm và Global GAP là tiêu chuẩn tối thiểu. Riêng thị trường EU thêm vào các tiêu chuẩn riêng của nhà bán lẻ như MRL về

mức dư lượng tối đa cho phép, BRC về tiêu chuẩn cho sau thu hoạch... Các vấn đề về đạo đức và môi trường cũng được đặt ra như trách nhiệm xã hội doanh nghiệp, có trách nhiệm với nguồn cung ứng...

Đề đầu ra cho trái thanh long ổn định và giúp nâng cao giá trị cho sản phẩm, ngoài xuất khẩu tươi, cần đa dạng hóa sản phẩm chế biến từ trái thanh long. Hiện Việt Nam có các sản phẩm chế biến từ trái thanh long, như: thanh long sấy khô, sấy dẻo, nước ép si rô, snack thanh long, rượu vang thanh long, kem thanh long, chả cá thanh long, bánh mì thanh long... Một số sản phẩm thanh long chế biến đã được xuất khẩu.

Bên cạnh đó, cần đẩy mạnh hoạt động xúc tiến thương mại đối với trái thanh long của Việt Nam. Bởi thông qua hàng loạt các sự kiện giao thương trực tuyến trong lĩnh vực nông sản, thực phẩm do Cục xúc tiến thương mại phối hợp với các Thương vụ Việt Nam tại nước ngoài và các cơ quan liên quan tổ chức thời gian qua cho thấy, khá nhiều nhà nhập khẩu nước ngoài quan tâm tới phát triển nguồn cung thanh long chất lượng cao từ Việt Nam.